

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖
The Factors Affecting Academic Administration in Schools Under
Chachoengsao Secondary Educational Service Area Office

ชนันท์ เชื้อหอม¹,
สมศักดิ์ คงเที่ยง² และ อัจฉรา ประเสริฐสิน³
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ^{1,2,3}
Chanasanun Chuahorm¹,
Somsak Khongthiang² and Ujsara Prasertsin³
North Bangkok University^{1,2,3}

Corresponding Author, Email: chanasanun.chua@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 3) สร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 4) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน
ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 351 คน ที่มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 7 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาโดยการตีความ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 2) ประสิทธิผลในการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 3) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารวิชาการของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ตัวแปร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และ

* ได้รับบทความ: 10 มีนาคม 2568; แก้ไขบทความ: 20 เมษายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 11 กันยายน 2568

ด้านอาคารสถานที่ สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.255 + 0.328(X_1) + 0.306(X_2) + 0.130(X_4)$$

สมการการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.360(X_1) + 0.304(X_2) + 0.190(X_4)$$

4) แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษามอบรางวัลให้แก่ผู้เรียนที่มีผลการเรียนดีเด่น 2) ด้านการจัดการศึกษาของครู ครูผู้สอนเข้าร่วมอบรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา 4) ด้านการบริหารงานของผู้บริหาร ผู้บริหารชี้แจงเป้าหมายของการดำเนินงานวิชาการสถานศึกษาอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ; ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of factors influencing academic administration in schools, 2) to study the level of effectiveness in academic administration in schools, 3) to generate predictive equations for academic administration in schools, 4) to study the guideline for enhancing academic administration in schools under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office, Chachoengsao. A mixed-method research approach was employed, divided into two phases. In Phase 1, the sample group consisted of 351 school administrators and teachers, selected through stratified random sampling. Data were collected using a rating-scale questionnaire and analyzed using percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. In Phase 2, the sample group included seven school administrators and teachers. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using interpretation and content analysis.

The findings were as follows:

1) The factors affecting the effectiveness of academic management in schools are generally at a high level.

2) The effectiveness of academic management in schools is generally at a high level.

3) The factors that significantly affect the effectiveness of academic management in schools at the .01 level are three variables. These are ranked by their influence from most to least as follows: leadership, teachers, and school facilities.

The regression equation in raw score form is

$$Y = 1.255 + 0.328 (X_1) + 0.306(X_2) + 0.130(X_4)$$

The regression equation in standardized score form is

$$Z_y = 0.360(X_1) + 0.304(X_2) + 0.190(X_4)$$

4) The guideline to enhance the effectiveness of academic administration in schools is divided into four main approaches as follows: 1) student quality: schools recognize and reward students with outstanding academic performance, 2) teacher educational management: teachers are encouraged to participate in training programs, 3) community participation: parents and community members are encouraged to actively engage in school activities, 4) administrative management: school administrators must clearly define the goals and objectives of academic operations.

Keywords: Academic administration; Factor in academic administration; Effectiveness in academic administration

บทนำ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน การนิเทศ การแนะแนว การประกันคุณภาพการศึกษา ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาเป็นผลมาจากความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ (ญาดา สุทธิ, 2566)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกแก่การดำเนินงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผล (Azmi et al., 2023)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ สถานศึกษาขาดความร่วมมือ การประสานงานกันระหว่างชุมชน สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาอื่น ๆ ขาดกระบวนการในการติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตร ส่งผลทำให้หลักสูตรที่นำไปใช้ไม่บรรลุตามเป้าหมาย (ธัญญรัตน์ สิงห์นาถ, 2562) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่ส่งผลให้บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ (Kaur & Bhalla, 2018) ปัจจัยด้านการวัดและประเมินผล การวางแผน การเลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน (Mayger, 2023) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา บทบาทภาวะความเป็นผู้นำ ความไม่ชัดเจนในการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จร่วมกันกับบุคลากรในองค์กร (Javornik & Klemencic, 2023) ปัจจัยด้านครูผู้สอน จำนวนครูผู้สอนที่ไม่เพียงพอ ส่งผลทำให้ครูผู้สอนต้องสอนหลายวิชาอีกทั้งยังไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนจบการศึกษา (สุกัญญา นิมพันธ์, 2563) ปัจจัยด้านผู้ปกครอง และชุมชน ที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา การสนับสนุนสถานศึกษา และภาคภูมิใจที่ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Allbright et al., 2023)

จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา (2565) พบว่าผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 - 2564 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศและระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทราต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยหลายวิชา อีกทั้งผลคะแนนเฉลี่ยในการทดสอบในทุกรายวิชา ในปี 2564 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรานั้นไม่สอดคล้องตามมาตรฐานและนโยบายการศึกษาในระดับชาติ ซึ่งปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

จากเหตุผลที่ได้กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและสถานศึกษาในการนำมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา
4. เพื่อค้นหาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา จำนวน 28 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และ ใหญ่พิเศษ จำนวน 1,291 คน แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 59 คน และครูผู้สอนจำนวน 1,232 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา จำนวน 351 คน แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 59 คน และครูผู้สอนจำนวน 292 คน โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มาทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert, 1967) โดยกำหนดให้มาตราส่วน 1 แทนระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด และมาตราส่วน 5 แทนระดับความคิดเห็นมากที่สุด ตอนที่ 2 สอบถามประสิทธิผลในการบริหารวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน รวม 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.976 และตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผล

ในการบริหารวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 5 ปัจจัย รวม 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.959

ส่วนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างในการเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เพื่อสำรวจแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำนวน 28 โรงเรียน ผ่านระบบออนไลน์ Google Form จำนวนรวม 351 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามตอบกลับรวมทั้งสิ้น 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนตามที่บุญชม ศรีสะอาด (2560 : 121) 4) ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน Stepwise และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ฉะเชิงเทรา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	$\bar{x}$	(S.D.)	ระดับการปฏิบัติ
1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร	4.36	0.57	มาก
2. ปัจจัยด้านครูผู้สอน	4.37	0.51	มาก
3. ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน	4.37	0.50	มาก
4. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่	3.95	0.75	มาก
5. ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี	3.82	0.77	มาก
เฉลี่ย	4.23	0.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D.= 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.57) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.77)

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวม

ประสิทธิภาพในการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษา	$\bar{x}$	(S.D.)	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	3.97	0.69	มาก
2. ด้านการจัดการศึกษาของครูผู้สอน	4.18	0.60	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.25	0.56	มาก
4. ด้านการบริหารงานของผู้บริหาร	4.32	0.57	มาก
5. ด้านผลงานสถานศึกษา	4.26	0.60	มาก
เฉลี่ย	4.19	0.52	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.32$, S.D.=0.57) รองลงมา คือ ด้านผลงานสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.26$, S.D.=0.60) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับน้อยที่สุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{x} = 3.97$, S.D.=0.69)

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จังหวัดพะเยา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

(n=351)

ปัจจัย	b	S.E.	β	t	Sig.
ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1)	.328	.039	.360	8.333*	.001
ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2)	.306	.045	.244	6.939*	.001
ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ (X_4)	.130	.036	.214	3.220*	.001
a=0.551, R=.860, R^2 = .741, F= 130.685. Sig.=.001					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ทั้ง 3 ปัจจัยมีความสัมพันธ์พหุคูณกับประสิทธิผลในการบริหารวิชาการของ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .860 มีอำนาจพยากรณ์เท่ากับ .740 ซึ่งแสดงว่า ปัจจัยทั้ง 3 ตัวแปรสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 74.10 และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.255 + 0.328(X_1) + 0.306(X_2) + 0.130(X_4)$$

สมการการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.360(X_1) + 0.304(X_2) + 0.190(X_4)$$

4. แนวทางการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยมอบรางวัลให้แก่ผู้เรียนที่มีผลการเรียนดีเด่น เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถทางการเรียนให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ให้ความสำคัญและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกชั้นเรียน 2) ด้านการจัดการศึกษาของครู โดยเพิ่มพูนความรู้และเทคนิคด้านการจัดการเรียนการสอนผ่านการเข้าร่วมอบรมหรือสัมมนากับหน่วยงานทางด้านการศึกษามีคุณภาพ 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยผู้ปกครองและชุมชนตระหนักเห็นถึงความสำคัญและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา 4) ด้านการบริหารงานของผู้บริหาร

โดยชี้แจงเป้าหมายของการดำเนินงานวิชาการสถานศึกษาอย่างชัดเจน ครอบคลุมด้านวัตถุประสงค์ การปฏิบัติงาน ขั้นตอนการดำเนินการ การเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติงาน หรือการวางแผนโครงการกิจกรรม และแผนงานต่าง ๆ เพื่อให้ดำเนินการสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรภัทร ประทุม (2559) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการศึกษพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านอาคารสถานที่ ด้านสื่อและเทคโนโลยี สถานศึกษามีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอในการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็นต่อการบริหารและพัฒนาการศึกษาให้มีจำนวนเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติชัย อางหาญ (2565) ที่ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน ด้านผู้สอน ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้ปกครองและชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนสามารถตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินในสถานศึกษาได้อย่างโปร่งใส

2. ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพล เจริญวัย (2561) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการศึกษพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครองติดตามการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอ และมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ ด้านการบริหารงานของผู้บริหารและด้านผลงานสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่ และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาที่ก้าวไกล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านคุณภาพผู้เรียน คือ การพัฒนานักเรียนให้มีความคิดและพฤติกรรมในทางที่ดี ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการจัดการศึกษาของครูผู้สอน คือ ครูผู้สอนมีความรู้และความถนัดในวิชาที่ตนเองสอน

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอนและปัจจัยด้านอาคารสถานที่ สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ฉะเชิงเทรา ได้ร้อยละ 74.10 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช อินทรโคกสูง (2565) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอนและปัจจัยด้านอาคารสถานที่ สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา เมื่อพิจารณาโดยสรุปพบว่า จุดเด่นของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการดังนี้ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษามอบรางวัลให้แก่ผู้เรียนที่มีผลการเรียนดีเด่น เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถทางการเรียนให้แก่ผู้เรียน 2) ด้านการจัดการศึกษาของครู ครูผู้สอนเพิ่มความรู้และเทคนิคด้านการจัดการเรียนการสอนผ่านการเข้าร่วมอบรมหรือสัมมนา 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนตระหนักเห็นถึงความสำคัญและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา และ 4) ด้านการบริหารงานของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงเป้าหมายของการดำเนินงานวิชาการสถานศึกษาอย่างชัดเจน ก่อนลงมือปฏิบัติงานเพื่อให้ดำเนินการสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติกาญจน์ หลวงแสน (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดอุดรธานี ด้านคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถเต็มตามศักยภาพด้วยการให้แรงเสริมทางบวก เช่น การให้รางวัล เป็นต้น ด้านการจัดการศึกษาของครู ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้ความสามารถที่เท่าทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา และด้านการบริหารงานของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ด้านคุณภาพผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ฉะนั้น

สถานศึกษาจึงควรปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สนับสนุนให้ผู้เรียนมีผลงานหรือความสามารถเฉพาะด้านที่โดดเด่น มีความกล้าแสดงความคิดเห็นเมื่อครูเปิดโอกาสให้ และแนะนำแหล่งเรียนรู้สำหรับการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมที่นอกเหนือจากที่ครูสอน เพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ฉะนั้นสถานศึกษาควรจัดหาคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงรองรับการจัดการเรียนการสอน จัดเตรียมสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้มีจำนวนเพียงพอ ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการบำรุงรักษาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีสภาพดี พร้อมใช้งานอยู่เสมอ นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเหมาะสม นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในดำเนินงานเพื่อความถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เช่น การช่วยประชาสัมพันธ์ผลงานต่อหน่วยงานภายนอก ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

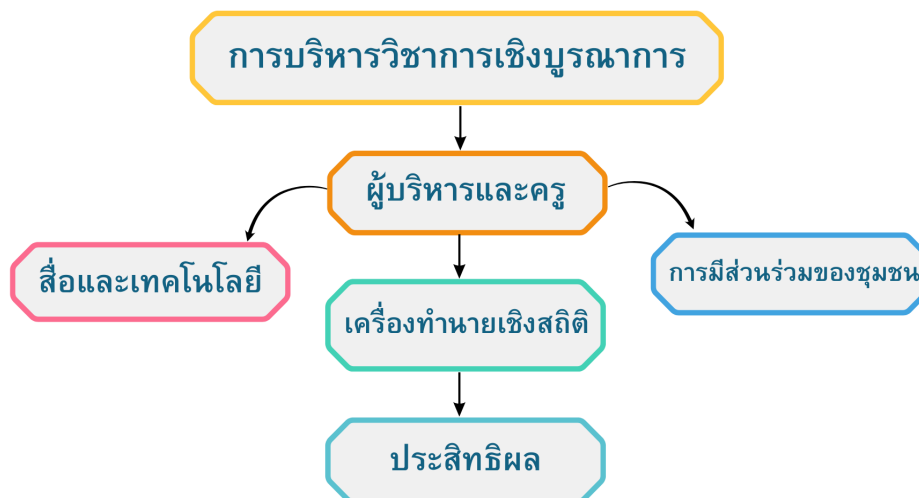
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา เช่น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน พฤติกรรมด้านผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา โดยแยกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

องค์ความรู้ใหม่

การบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลเป็นผลจากการบูรณาการปัจจัยหลายด้าน โดยมีผู้บริหารและครูเป็นปัจจัยหลัก ขณะที่สื่อและเทคโนโลยี การมีส่วนร่วมของชุมชน และการใช้เครื่องมือเชิงสถิติเป็นปัจจัยสนับสนุน ซึ่งทั้งหมดส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5. (2565). ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2565. <https://drive.google.com/file/d/1-C9EnQnGQLydz5CRE0Mr30cUArLDuhW6/view>
- กิตติชัย อัจฉริยะ. (2565). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เกษแก้ว เจริญเกตุ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จังหวัดสิงห์บุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จตุรภัทร ประทุม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จักร พรสุภาพ. (2559). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในอำเภอสะเมิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด พิษณุโลก. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชุติกัญจน์ หลวงแสน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิษฐ์. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- ญาดา สุทธิ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัญญรัตน์ สิงห์นา. (2562). ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นงนุช อินทรโคกสูง. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครสวรรค์.
- นฤมล มณีแดง และ สมใจ สืบเสาะ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วารสาร นวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7(1), 172–187. <https://doi.org/10.14456/jeir.2023.12>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะพร เขียวอินทร. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย บูรพา.
- ไพลิน พิงพิทยากุล. (2562). การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราตรี สอนดี. (2559). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรพล เจริญวัย. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุกัญญา นิมพันธ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครสวรรค์.

- Allbright, T. N., Dhaliwal, T. K., Alonso, J., Bridgeforth, J., Santander, M., & Kennedy, K. E. (2023). Schools as solutions, students as problems: A critical discourse analysis of institutional scripts in high school websites. *Educational Administration Quarterly*, 59(4), 845–878. <https://doi.org/10.1177/0013161X231166664>
- Azmi, I., Maharani, A., & Muhammad, S. S. (2023). Implementation of education management functions in educational development. *Journal of Educational Management*, 1(1), 1–12. <https://jurnal.jurmat.com/index.php/jem/article/view/92>
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Education administration: Theory, research and practice*. (3rd ed.). McGraw Hill.
- Javornik, S., & Mirazchiyski, E. K. (2023). Factors contributing to school effectiveness: A systematic literature review. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 13(10), 2095–2111. <https://doi.org/10.3390/ejihpe13100148>
- Kaur, H., & Bhalla, G. S. (2018). Determinants of effectiveness in public higher education Students' viewpoint. *International Journal of Educational Management*, 32(6), 1135–1155. <https://doi.org/10.1108/IJEM-09-2016-0188>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1967). The method of constructing an attitude scale. In M. Fishbein (Ed.), *Attitude theory and measurement* (pp. 90–95). Wiley & Son.
- Mayger, L. K. (2023). Evaluating technical and issue bias in teacher evaluation policy briefs and state handbooks. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 45(2), 336–364. <https://doi.org/10.3102/01623737221120578>